

Ljubljana, 1.7.2020

g. Jadran Bajec

Predsednik Projektnega sveta za civilni nadzor – PSCN

Zadeva: Težave z 2TDK?

Spoštovani g. Bajec,

V SINTEZI-KCD smo resno zaskrbljeni glede poteka Projekta 2TDK. V medijih se pojavljajo različne informacije, številne od njih so sicer verjetno netočne, vse pa vendarle kažejo, da Vlada štiri mesece po nastopu še ni oblikovala jasnega stališča do tega največjega investicijskega projekta oz. da ta stališča stalno spreminja, kar pomeni, da so (bila) oblikovana amatersko in nestrokovno. Sporna se nam zdijo zlasti naslednja vprašanja:

- Ukinitev podjetja 2TDK in prenos projekta na SŽ. Podjetje 2TDK je ustanovljeno z zakonom in, kolikor je nam znano, na zahtevo EU, ki ni želela, da poteka projekt znotraj velikega sistema in v tem smislu nepregledno. To je bil torej pogoj njenega sofinanciranja, kar hkrati pomeni, da bi prenos projekta na SŽ verjetno ogrozil (vsaj deloma) participacijo evropskih sredstev;
- Razveljavitev razpisa in uveljavitev evropskih smernic o izločanju dela zunanje konkurence. Razveljavitev razpisa in objava novega bi nujno pogojevala vsaj dodatnega pol leta zamude. Ker je del evro-sredstev časovno opredeljen in pogojevan, bi bila ta sredstva s tako dodatno zamudo prav gotovo ogrožena;
- Uveljavitev Evropskih smernic o izločanju tuje konkurence. Ocenjujemo, da je treba biti glede tega vprašanja zelo previden, saj bo (bi) v različnih družbah povzročil povsem različne posledice. Če ima določena družba razvito in mednarodno konkurenčno gradbeno operativo (primer Avstrije, kjer njeno domače podjetje gradi njihovo polovico karavanškega predora ceneje, kot so bile npr. turške ponudbe za našo polovico, ki so jih naše gradbene firme označevale kot »dumpinške«!) izločitev tujih podjetij na ceno podobnih projektov praktično ne vpliva. Nasprotno pa bi taka izločitev pri nas že v prvi fazi pomenila podražitev projekta za vsaj 30 %, s številnimi kasnejšimi negativnimi posledicami. Ker se EU tega zaveda, predloga »izločanja tuje konkurence« (oblikovanega očitno pod

vplivom ameriške proti-kitajske politike) ni oblikovala kot direktive, temveč zgolj kot smernice;

- Izločanje tuje konkurence, ki ga zahteva naša gradbena operativa, pa lahko sproži številne neugodne posledice na drugih področjih sodelovanja z državo, katerih podjetja bi po »EU-smernicah« (ali iz drugih razlogov), izločali iz konkurence. Konkretno: nekorektno izločanje turških podjetij iz konkurence bi prav lahko izzvalo blokado našega izvoza drugega blaga v Turčijo. Problem je torej širši, večplasten in ga ne smemo obravnavati zgolj iz vidika interesov nekaterih naših gradbenih podjetij. Ekonomisti radi govorijo o pozitivnih multiplikativnih učinkih (npr. favoriziranja domačih podjetij, pri tem pa zamolčijo, da ima lahko to favoriziranje tudi negativne multiplikativne posledice;
- Odstop predsednika NS podjetja 2TDK kaže, da se bo vlada kot skupščina podjetja verjetno odločila za zamenjavo večjega števila nadzornikov in posledično za zamenjavo uprave podjetja. Posebnih razlogov za take odločitve ne vidimo, toliko bolj, ker so povezane z dodatnim zastojem del na Projektu in torej z dodatnimi težavami;
- Posebej bi radi opozorili še na dva problema: predstavniki vlade nikakor ne želijo pojasniti RAZLOGOV za financiranje »dostopnosti« do tirov, ki jo IP predvideva vse do leta 2063 in v višini skoraj dveh milijard evrov (sedanja cena)! S tem pa hkrati prikriva vztrajno kršenje 15 d člena Zakona o železniškem prometu. Ta zakon med drugim zahteva, da vlada opravi analizo trendov in na tej podlagi določi vrednost uporabnine. Ta se zdaj giblje pri 10 milijonih in je vsaj trikrat podcenjena. Na tej podcenjeni vrednosti je načrtovan tudi porast tranzita (s 17 na 42 mio T oz. z 90 na 235 vlakov. Kako vlada opravičuje porast tranzita v pogojih, ko ta zaradi prenizko (in na pamet, brez ustrezne analize) določene uporabnine (prevoznine) povzroča IZGUBO?
- Drugi problem pa je, da tak porast prometa spreminja ocene vpliva na okolje in zaradi obsežnih dodatnih del skoraj gotovo krši določila »zelene politike« EU. Predlagamo, da vlada oz. MZI predstavi celovito izvedbeno sliko Projekta, ne le njegovih posamičnih elementov.

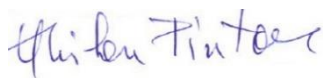
Očitno je, da vlada še nima dokončno oblikovane strategije vodenja tega projekta, zato upamo, da bodo ta vprašanja prispevala k temeljitejšemu premisleku oz. strokovnejšim odločitvam. Še večji problem pa je, da svoje strategije očitno ni pripravljena predstaviti javnosti in bo, kot se je to dogajalo doslej, sprejemala svoje odločitve, kot da gre za nek zaseben projekt. Ker gre za velik javen projekt, financiran pretežno (90 %) iz javnih sredstev, smo prepričani, da ima javnost pravico biti o teh načrtih in predvidenih odločitvah pravočasno in verodostojno informirana, PSCN pa (poleg drugih, predvsem MZI) dolžnost, da jo informira.

Zato vas, g. Bajec, kot predsednika PSCN prosimo, da nas o teh vprašanjih oz. načrtovanih odločitvah glede njih informirate, saj zadevajo samo vsebino poteka Projekta. Če odgovorov nanje še nimate, vas spodbujamo, da jih odločno zahtevate od organov, ki so zanje pristojni. Če je potrebno, tudi v ustreznih telesih EU.

Za SINTEZO-KCD

Predsedujoči

Emil Milan Pintar

(Dopis pripravljen na podlagi sklepa PS SINTEZE-KCD na videokonferenci, dne 30. junija 2020)